

2. Пехота О. М. Індивідуальність учителя: теорія і практика: навчальний посібник / О. М. Пехота. – Миколаїв: Іліон, 2011. – 272 с.
3. Коваль Л. В. Професійна підготовка майбутніх учителів у контексті розвитку початкової освіти: монографія / Л. В. Коваль – [2-е вид., перероб. і допов.]. – Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2012. – 343 с.

УДК 37.015.31:7(100)

ТОДАВЧИЧ І.В.,
МАЙБОРОДА І.Е.
Мукачівський державний університет, Україна

ЗАРУБІЖНІ ТЕНДЕНЦІЇ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ

На перетині століть багато країн світу, зокрема Європи, намагаються змінити існуючі освітні системи, поєднують зусилля державних органів та педагогів з метою створення школи нового тисячоліття, яка ґрунтується на новітніх освітніх технологіях. Відбуваються глобальні зміни в освіті, завдання та зміст якої оновлюються з метою інтеграції у світовий освітній простір в недалекому майбутньому.

Чимало дослідників займалися дослідженням зарубіжної освітньої системи з метою узагальнення досвіду та його впровадження у вітчизняну систему освіти й виховання. Найбільш відомими є такі вчені, як Л. Боярська, Л. Волинець, Б. Вульфсон, О. Джуринський, Л. Зязюн, О. Лисова, Л. Можасва, В. Полтавець, Т. Швець, Л. Шипова та ін. Окремі аспекти освіти та художньо-естетичного виховання учнів висвітлено в дисертаційних роботах О. Романенко, О. Орехової, О. Ришар, Т. Харченко, Л. Кандалінцевої, О. Алексєєвої та ін.

Завданням естетичного виховання в його сучасному тлумаченні можна вважати пробудження і розвиток потреби в контакті з мистецтвом; формування і поглиблення естетичної сприйнятливості, спостережливості, вміння «переживати» і розуміти витвори мистецтва; розширення знань про мистецтво, формування художнього смаку і вміння давати правильні естетичні оцінки; розвиток творчих здібностей і задоволення емоційних прагнень людини; розвиток індивідуальних здібностей і художніх нахилів шляхом активних занять мистецтвом. Великі надії покладаються на вчителя початкових класів, який через художньо-естетичне виховання має можливість вплинути на формування людини в цілому, на її психіку, її особисті риси і характер. Мистецтво, розвиваючи сфери почуття і уяви, впливає на моральні настанови, погляди і переживання, формує відношення людини до себе, до інших людей і до навколишнього світу в цілому.

З новим підходом до суті естетичного виховання в науковому звороті ряду країн з'явився новий термін «виховання мистецтвом», який на думку, наприклад, польських педагогів не тотожний терміну «естетичне виховання», а значно ширше його [2].

Цікаво, що за останній час в багатьох країнах Західної Європи виникли якісно нові підходи до художньо-естетичного виховання в школі. Виникає напрямок – естетизація праці, тобто синтез мистецтва і виробництва, а також сучасний дизайн. В ряді країн розроблено й впроваджено в життя цілий ряд програм з естетичного виховання школярів.

Наприклад, у Болгарії прийнято «Національну програму естетичного виховання», задача якої – здійснити комплексний вплив на весь соціальний осередок, на цілісний навчально-виховний процес та діяльність учнів. В Польщі прийнято «Програму естетичного виховання молодого покоління», яка передбачає перетворення естетичного виховання людей від 4 до 19 років на інтегральну частину навчально-виховного процесу, інтенсифікацію дій школи, наукових закладів, осередків культури і масової інформації, творчих об'єднань, які надають можливість молоді не тільки сприймати культурні цінності, але й брати участь в їх створенні. В Чехії задачі естетичного виховання сформульовані в документі, який отримав назву «Подальший розвиток чеської системи навчання і виховання», де створена постійно діюча естетико-виховна модель, яка забезпечує всебічний розвиток особистості.

В цих країнах програми з образотворчого мистецтва (що включають основи живопису, графіки, скульптури, архітектури, фотографії) затверджуються Міністерствами народної освіти. На відміну, наприклад, від англійських шкіл, де немає обов'язкових розроблених і затверджених у централізованому порядку програм з навчальних предметів шкільного курсу і шкільні вчителі мають повну «свободу» у складанні програм. Образотворче мистецтво в англійській школі є складовою частиною однієї з семи груп предметів, який має назву «творча діяльність» і складається з мистецтва, ремесла, ручної праці, обслуговуючої праці і дизайну [2].

У педагогічній системі України останнім часом відбуваються кардинальні зміни. Кабінетом Міністрів України у 2018 році було затверджено новий Державний стандарт початкової загальної освіти. Зазначимо, що основна відмінність нового Стандарту – орієнтованість на здобуття учнями компетентностей, а не лише знань. До ключових компетентностей належать: культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості.

Мистецтво відокремлено в окрему галузь, основною метою якої є формування культурної та інших компетентностей, цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті, поваги до національної та світової мистецької спадщини. Здобувач освіти: виявляє художньо-образне, асоціативне мислення у процесі художньо-творчої діяльності через образотворче, музичне та інші види мистецтва; пізнає мистецтво, інтерпретує художні образи, набуваючи емоційно-чуттєвого досвіду, виявляє ціннісне ставлення до мистецтва; пізнає себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво.

Якою різною не була б освіта у згаданих вище країнах світу, загальним для всіх педагогічних систем є виховання гуманної, гармонійної, толерантної, миролюбивої, творчої особистості з високим рівнем самосвідомості. І спільним є підхід до розуміння особистості як відкритої системи, здатної до постійного розвитку, сприйняття нових ідей, чутливої до матеріальної і нематеріальної культури.

Список використаних джерел

1. Полтавець В. Інноваційні проекти мистецько-культурних програм Франції / Володимир Полтавець // Мистецтво та освіта. – 2005. – № 1. – С. 21 – 22.
2. Кравченко Л. М. Європейський досвід формування художньо – естетичної компетентності особистості / Л. М. Кравченко, О. М. Моевська // Мистецтво та освіта. – 2017. – № 8. – С. 6 – 10.
3. Левченко Т. І. Розвиток освіти та особистості в різних педагогічних системах / Т. І. Левченко // Початкова школа. – 2011. – № 9. – С. 52 – 54.

УДК: 378.011.3 – 051: 37. 06

ТОМАШЕВСЬКА М.О.
Мукачівський державний університет, Україна

КОМПОНЕНТИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

Актуальність професійної підготовки набуває важливого значення, оскільки вона має бути спрямована на формування особистості, яка володіє не тільки системою спеціальних знань та професійних дій, а й вирізняється володінням професійно важливих компетентностей, відповідним рівнем кваліфікації з урахуванням світових і європейських стандартів якості при збереженні національних здобутків і пріоритетів, а також здатної до плідної викладацької діяльності.

Проблемою готовності до професійної діяльності займалося не одне покоління науковців. Серед них педагоги-класики: В. Сухомлинський, Я. Коменський, А. Макаренко, К. Ушинський, С. Шацький та ін., педагоги-теоретики та практики – Л. Долинська, Л. Кондрашова, В. Крутецький, М. Левченко, С. Максименко, В. Моляко та ін.

Значний внесок у розробку теорії та структури педагогічної готовності до діяльності було зроблено О. Абдулліною, Н. Кузьміною, Ф. Гоноболіним, В. Сластьоніним, О. Морозом.

Зокрема, О. Яковлева готовність до професійної взаємодії висвітлює як єдність компонентів: когнітивного (спрямованість на взаємодію, система знань про професійну взаємодію, її ефективну організацію), поведінкового (володіння комунікативними і організаторськими вміннями у взаємодії і рефлексивні вміння) й емоційного (володіння емпатією, емоційно ціннісним ставленням до студента, взаємодії з ним, здатністю до глибокого проникнення в суб'єктивний світ інших, адаптацією суб'єктивного сприйняття до сприйняття іншої людини з метою досягнення більшого розуміння) [1].

На наш погляд, готовність до професійної діяльності включає комплекс психічного, активно-дієвого стану особистості, систему інтегрованих властивостей, визначає стан відносної завершеності процесу підготовки до самостійного виконання професійної діяльності.

Зміст професійної готовності майбутніх педагогів до професійної взаємодії включає в себе такі компоненти: мотиваційний, когнітивно-комунікативний, професійно-рефлексивний.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>